

**JOANJO
GARCIA**

**HEIDI,
LENIN
I ALTRES
AMICS**

L'ECIÈCTICA

bromera

PREMI VALÈNCIA ALFONS EL MAGNÀNIM DE NARRATIVA

ZERO

Quan era menuda algú em va dir que no m'esforçara a causar bona impressió als desconeguts, no fora cas que tinguera èxit i s'endugueren una opinió equivocada de mi. Recorde que aquell senyor, que casualment era el meu pare, parlava menys com a cínic que com a expert en decepcions. I després encara afegí, per a arrodonir el pensament, alguna cosa relativa a la perillositat de l'esperança, però en aquell moment ja estava aplicant el seu consell i havia deixat de prestar-li atenció.

U

1. El primer crim va tindre lloc el dia de l'aniversari de la mort del pare. Sé que era diumenge perquè només en diumenge compre el diari i perquè el pare havia expirat un dissabte de l'any anterior. Veig la notícia en un breu de la secció de successos. Està escrita en un to neutre, casual i potser només l'han inclosa perquè hi quedava un espai. És una nota diminuta, sense importància, talment com la mida del secret que feia un any havia descobert; el secret del pare, el que m'explica la seua fantasia, la seua desgràcia, la seua predilecció per les mentides. Però també el que em fa ensopegar amb la meua herència agra i brutal i, sobretot, insignificant.

Al breu no li atorgue més atenció que la que reclama un titular sense estridència: «Trobats tretze coloms decapitats a l'interior d'una maleta abandonada». Mentre pense en la classe de persona que pot cometre una salvatjada com aquesta faig un glop al cafè sense tractar de raonar una resposta lògica, totes les que se m'ocorren van prenyades d'una innata desconfiança pel gènere humà. Després me n'oblido i torne a recordar el pare; nu sobre la taula del tanatori.

2. De petita pensava que havia tingut molta sort; que el meu pare era el pare més extraordinari del món. A diferència dels altres homes del seu entorn i de la seua edat que jo coneixia –i als quals sovint ell deia amics, tot i que no ho eren– no semblava entossudit a aparençar seriós, interessant o ocurrent. Tenia

l'estranya voluntat de passar desapercbut i d'aconseguir-ho sempre. Habilitat que jo, una xiqueta amb tendència a l'obesitat des de ben menuda, li envejava. Ell mai lluitava pels bocins de protagonisme que es reparteixen en les converses banals i les engrunes dels quals provoquen baralles. En el seu acudit preferit un home li preguntava a un altre per què estava tan gros.

–Perquè no li porte la contrària a ningú –responia aquell.

–Això no pot ser –s'emprenyava el primer.

–Té vostè raó, té vostè raó...

El recorde rient a cor què vols, mentre em despentina els cabells, em contagia la seua alegria melangiosa i em suplica que no estiga trista, amb els ulls d'una negror crua. És com si ell, almenys així l'evoque, em volguera dir que no és dolent ser grossa, encara que la resta de xiquets et diguen foca o vaca amb la violència descarnada que tenen els insults infantils. Sobretot els que recorren a l'empirisme en les metàfores.

Des que recorde era grossa i el pare em pentinava els cabells. Però mai s'estalviava aquell acudit que feia del tòpic dels obesos simpàtics una categoria amable de la qual no voler renegar. No obstant això, no li funcionava. Des que recorde hauria volgut ser una altra, una qualsevol, una altra, una qualsevol. Una de menys grossa, encara que el preu hagueren sigut totes les pentinades del pare amb la seua mà estesa.

3. Aquell diumenge baixé a comprar el diari com sempre després de la mort del pare; amb una mascareta facial per ocultar l'erupció que m'ha unflat els llavis fins a límits absurds. El diagnòstic dels metges ha sigut dermatitis aguda, però els seus tractaments han resultat tan ineficients com els seus ànims. Invariablement totes les cremes que m'han receptat han tingut un efecte esperançador al principi i descoratjador a mesura que

passaven els dies. Quan em mire a l'espill, una mena de taca roja sobresurt escandalosament de la part central de la cara; com si un mal cirurgià m'hi haguera implantat silicona, a esguits, sobre l'estranya ganyota que ha substituït el meu somriure indefinit, que mai m'he esforçat a prodigar perquè tampoc no me n'han sobrat motius.

Segons l'últim especialista al qual m'han derivat, la malaltia no té un origen exclusivament epidèrmic sinó que han de tractar les causes psicològiques com l'estrès i el decaïment. Així que, a banda d'unes noves locions, m'han allargat la baixa laboral i m'han receptat una medicació que em produeix somnolència la major part del dia. També m'ha recomanat que hauria d'anar a un psicòleg. És l'única observació que no he acomplert. De matí intente fer cas dels seus consells i procure que em toque el sol i mantindre el cap ocupat, ni que siga llegint la premsa o alguna novel·la al balcó de casa. Al carrer baixo tan poc com puc. David, el meu germà, m'abasteix la nevera el dimecres quan ve a veure'm i el divendres cap a poqueta nit telefona per saber si necessite alguna cosa més.

—Una cara nova? —li faig la broma sempre. No respon i l'escolte reclamar al telèfon les menudes, les meues nebodes Alba i Estel. I refaig l'ànim per seguir una mena de conversa sense ordre amb la qual em bombardegen des de l'altre costat de la línia. Afinant la veu i l'amabilitat responc que no sé, que no sé quan podran vindre, que de moment continue malalta.

—Blanca, de veritat que no necessites res? —pregunta David abans d'acomiar-se. Li reitere la broma i calla.

Ell s'ho pren a xanxa, però és el que més desitge: una cara nova, un cos nou, una nova vida, una qualsevol, una d'anònima, sense gaires aspiracions. Una oportunitat, una qualsevol. I un passat diferent; ni tan sols un de feliç. Em conformaria amb un de menys amarg, un que no continguera bromes sobre el

meu aspecte, que no carregara insults, que no estiguera marcat per la llàstima dissimulada amb la qual em consola David. Preferiria un: «Té vostè raó, té vostè raó». I sentir com m'acarona els cabells amb les seues mans, sempre distants.

4. Des que estic malalta només baixo a comprar el pa, de bon matí, quan acaben d'obrir el forn i no hi circula gent pel carrer. La resta del dia és una rutina somorta; que no es diferencia gaire de quan treballava els matins ordenant les prestatgeries d'una biblioteca podrida d'un barri oblidat –l'alternança dels adjectius no modificaria la realitat. L'únic que canvia és el silenci. El silenci plaent que precedeix la tempesta. I en haver esmorzat isc al balcó i la busque entre els núvols blanquíssims, tracte de distingir-la en un blau sense màcula, la convoque amb la meua avidesa. La tempesta, una qualsevol, tant em fa.

5. El diumenge que descobrisc els crims, l'erupció sobre els llavis persisteix i he d'amagar el rostre sota la màscara. Com que és hivern i al matí plou i fredoreja m'he encaixat també uns guants i un impermeable, la caputxa del qual em calce fins les celles. La poca gent amb qui em creue m'esquiva com si fora una netejadora de residus radioactius mentre jo els aguante la mirada, els desafie amb una dolorosa còlera cremant-me les pupil·les. Em fa una ràbia terrible que no tinguen raó; que jo no siga una descontaminadora, una liquidadora nuclear de la seua radiació d'al·lèrgia i del rebuig que s'escampa pel món.

Més tard, quan compre el diari i torne a casa, descobrisc el breu sobre l'extermini dels coloms. I no, no sent cap pena.

6. El segon crim es va cometre tot just una setmana després i ja va ocupar una columna. A l'interior d'una maleta abandonada en un solar del barri de Campanar s'havien trobat les restes decapitades d'una dotzena de gats. La redacció de la notícia deixava clar que també en l'ocasió anterior la troballa no havia estat fruit de la casualitat sinó d'un avís als principals diaris de la ciutat, els quals havien informat la policia.

Pel que van contar més tard diversos periodistes implicats en el descobriment, la seqüència va ser més o menys la següent: la telefonada al diari la reboten directament a la Comandància Superior de Policia els responsables de la qual, davant la implicació de la premsa, decideixen desplegar una brigada mòbil. Com que en l'ambient encara sura el record d'atemptats de caire jihadista arreu d'Europa el desplegament dels agents causa un cert rebombori entre els veïns del barri i fa desaparar-se les especulacions sobre què hi trobaran. Una dotzena de gats morts abaixa la temperatura de l'expectació. Tot i així, en aquells dies, alguns portaveus de partits animalistes reclamen no sé quines coses a no tinc clar quines institucions; no m'interessa. El titular de l'article del costat té més potència i la redacció sap mantindre l'equilibri just entre informació, morbositat i suspens que ha de tindre tota bona notícia de la crònica groga; que és l'única tonalitat, en el diari i en la política, que no està vinculada a cap opció ideològica; si és que les organitzacions polítiques encara en conserven: de tonalitat o d'ideologia.

7. El pare estimava la vida però odiava el cafè sense sucre. Estimava les pel·lícules de detectius però odiava els comunistes. Li agradaven els trens –no sé si per causa o conseqüència havia sigut ferroviari– i era un expert en tot allò referit a la Primera Guerra Mundial, malgrat que fins que jo em vaig fer gran l'estudiava

sempre en la mateixa enciclopèdia –de tapes gruixudes, fotos en blanc i negre i dotze volums– que ocupava els prestatges del moble regi del saló al costat del seu retrat de jove, la foto d'un cavall rampant, una instantània de la meua comunió i una quarta fotografia amb la cara del meu germà de perfil, que és com sempre l'he vist, potser perquè ell no s'atreveix mai a mirar-me de cara i dir-me la veritat.

8. L'assassinat dels gats tingué una certa repercussió en els fòrums informals de la política de la ciutat; com ara els mercats, les perruqueries o els seients posteriors dels taxis. Cosa que demostra una teoria inapel·lable: a ningú li importen els coloms.

9. La veritat crema. Almenys així passava en casa. La veritat feia olor d'amenaça, de flama i pudor de socarrim. Per això al pare li agradaven més les mentides. Perquè qualsevol pot tindre una bona veritat; però no serà la seua. Vull dir que no l'haurà perfilada, alimentada i mimada perquè cresca. A tot estirar les veritats serveixen per sostindre-les, mentre que les mentides les has de crear, regar i decorar perquè llueixen esponeroses entre les seues iguals, però després tens la recompensa de poder seure a contemplar-les a la seua ombra. Una bona veritat la pot tindre qualsevol, però poca gent és capaç de construir una bona mentida: requereix més perícia, més atenció, més paciència.

10. En les setmanes posteriors al segon assassinat hi hagué una miqueta de tensió per si hi hauria un tercer crim que completaria la seqüència. Com que aquell any les Falles de València estrenaven la seua condició de Patrimoni Universal de la Unesco, les

autoritats locals i estatals coordinaren esforços per vigilar tots els solars de la ciutat; que resulten molts si els comptes i massa si els ha de patrullar la policia. Així que, per alguns moments, València semblà una ciutat ocupada. I així continuà fins que vingueren les falles, arribaren els turistes i desfilaren les comissions festives. Llavors ja no en quedà dubte.

11. Ara gairebé res de la meua infantesa té importància. Sí, era una xiqueta grossa i rebutjada. Vaig ser una adolescent grossa i que carregava complexos. I aleshores em vaig refermar en el fet que tenia raó el pare. El camí són les mentides. No perquè ens ajuden a ser més feliços, sinó perquè si les executem amb la suficient eficàcia els altres pensaran que no som uns tristos i en els seus ulls ens veurem reflectits com persones normals, que és el que volem creure que som, que és el que volem aspirar a ser, que és el que de cap manera, sota cap circumstància i sota l'empara de cap miracle podem ser. Ho sabem. Aquesta és la veritat. La veritat és una puta merda. Pare, acarona'm els cabells i conta'm l'acudit. Com era? Té vostè raó, té vostè raó...

12. Passada la ressaca de les festes i un cop rebaixat el nivell d'alerta policial aparegueren dues maletes més portadores d'algunes veritats bastant evidents, però mai prou valorades. Les maletes eren plenes de coloms degollats. Catorze en ambdós casos, com si existira la intenció de continuar el crescendo. No obstant això, les semblances amb els actes anteriors s'acabaven allà. El protocol de posada en contacte amb la premsa havia estat completament diferent i alguns petits detalls del *modus operandi* havien variat, la qual cosa va fer declarar als investigadors que

érem al davant d'unes simples imitacions macabres, d'una mena de broma sense cap gràcia.

Siga com siga, aquelles maletes no s'estalviaven carregar algunes certes. Les dues primeres eren senzilles de discernir: a) n'hi ha més coloms que gats, b) els gats són més difícils d'enxampar.

Tot i les repetides crides a la calma per part de les autoritats locals, la policia tornà a vigilar els solars de la ciutat, cosa que va evidenciar unes altres veritats que amagava el cas de les maletes: a) que a València hi ha més solars que policies, b) que la ciutat està per fer.

La ciutat està per fer. Des dels anys cinquanta s'està edificant sense ordre: no a partir d'un centre cap a la perifèria, sinó des de la perifèria cap enllloc. L'especulació ha imposat la lògica perversa de com més lluny més barat, prescindint de qualsevol planificació. Ha primat el lucre i la immediatesa. I en collim els fruits amargs. La mà smithiana de l'economia immobiliària escriu a València amb una cal·ligrafia paorosa i algú sembla entestat a manifestar-nos-ho indicant amb un rastre de cadàvers cada esborrall. Bé, això vaig llegir en un article de premsa: la mà smithiana de l'economia immobiliària... Fa una certa gràcia si la imagines –cinc dits esquelètics coronats per una digníssima perruca aristocràtica– gargotejant sobre una guia urbana.

Respecte al crim, s'elucubrà durant setmanes que hi havia hagut més casos d'aparició de maletes amb coloms degollats, però que la policia i els mitjans de comunicació ho havien amagat a la ciutadania per mirar d'evitar una mena d'efecte contagi i que es desfermara una campanya de liquidació de coloms, una mena de pogrom avícola.

La ciutat està per fer, què podem dir dels ciutadans.

13. No sé si al pare li agradaven els coloms. A la mare probablement sí, encara que va morir tan jove que a penes la recorde. A la mare li agradaven coses estranyes com ara el pare, fumar al llit o l'heroïna. Així que no recordar-la tampoc em priva d'un gran referent vital. En la seua disculpa he de dir que eren uns altres temps i que fins i tot els mestres, els metges o els actors fumaven a les classes, a les consultes o a les pel·lícules. I que l'heroïna també tenia un públic fidel. Això, en part, explica el cavall rampant del moble de casa i que ara mateix haja heretat un pis a Russafa i no al barri de Malilla —on vaig passar els primers anys de la infantesa per ser filla de ferroviari.

El cavall rampant de la fotografia té un pelatge alatzà, tirant a daurat, amb la crinera i la cua blanques al vent. M'acostume a veure'l allà de menuda i ara l'examine algunes estones que fantasiege que la vida té respostes. Dret sobre les seues potes del darrere, fermes i colossals, observa el seu entorn amb els ulls sobresortits; com si alguna cosa l'haguera espantat i esguardara amb urgència el camí de la fugida.

El cavall rampant de la fotografia està quiet, no fuig, resta congelat, eternament jove. I ni tan sols és un cavall. És només la marca d'una absència, d'una mort, d'un escàndol. El tebi record de qui no va triar bé la senda per l'escapada.

L'explicació: un matí la mare es queda adormida al llit, la cigarreta que té a la mà li cau sobre els llençols i ràpidament les flames escampen el fum.

La tieta Eugènia em contava que degué morir ofegada i no cremada. No em consola. No em cal. No estic trista. Pare, em pentines?

14. El tercer crim fou el més brutal de tots. I, aleshores, vaig tindre clar que l'assassí no s'aturaria. Un altre cop el mateix sistema:

una telefonada a periodistes concrets de cada redacció. Aquests posen en alerta la policia. N'estan segurs que aquesta vegada sí que és el Majordom, com han batejat el perpetrador d'aquelles petites hecatombes. Dues patrulles s'acosten a un descampat abandonat a Torrefiel, ja als afores de la ciutat. Hi troben una maleta roja, del mateix model que les anteriors –que fins ara no havia transcendit en les informacions periodístiques. L'obren. No saben que els mateixos periodistes que els han informat apunten els teleobjectius des dels balcons veïns. Les fotografies que apareixen a l'endemà a la premsa en portada són esgarrifofes. Gossos. Onze cadells decapitats i desbudellats. Arriba l'escàndol.

15. Totes les fotos de la família van perir entre les flames que rostiren la mare. De les que teníem a casa només van quedar uns marcs banyats en plata que el pare va rescatar. No sé per quina raó hi va posar fotos noves després de netejar-los a consciència. Com que de la mare no en vam poder trobar cap, va deixar aquella del cavall rampant provisionalment. Això degué ser l'any setanta-nou i passà com amb els descampats de la ciutat que no s'edificaven a l'espera d'una oportunitat millor, d'un moment a l'alça del mercat immobiliari, d'una circumstància que mai es presenta. O com els solars que floriren a partir dels anys noranta quan començaren a caure edificis dels barris cèntrics davant la satisfacció dels constructors i la complicitat silenciosa de l'administració.

Siga com siga el cavall continuava allà quan vaig comprar-me el pis a dos carrers del pare i vaig signar una hipoteca a perpetuïtat; la cosa més semblant a casar-me que he fet mai. Fou a mitjan de la primera dècada del dos mil i València presentava l'aspecte d'una ciutat bombardejada mentre l'orgia urbanística eixamplava l'urbs –el verb engrandir seria d'una incorrecció obscena.

Siga com siga el cavall continuava allà, però no era un cavall rampant. M'ho descobreix tan bon punt com es fa gran el meu germà. Truca un dia a la porta de la meua habitació amb la lupa que li han portat els Reis Mags amb la disfressa d'investigador privat i fa anar la mà en silenci per indicar-me que el seguísca. Sense separar la lupa de l'ull dret caminem els pocs passos que ens permet l'exigu corredor que mena al saló. Llavors el veig ajupir-se i col·locar la lupa per ampliar la foto a l'altura dels engonals de l'animal.

–Veus? No és un cavall.

M'ajoque, pose l'ull sobre el vidre i no puc contrarestar la seua sagacitat més que amb un esbufec i un ja veus tu quines coses, que m'ix sense la suficient convicció perquè deixi de mirar-me amb la burla pessigant-li les galtes cap amunt. Quan gira cua encara el sé àmpliament satisfet de si mateix i a mi em venen ganes d'estar-me mirant el meu propi retrat de xiqueta rodanxona per si de cas també ens estàvem equivocant i aquella no era jo, era una altra, una qualsevol, una altra, fa el mateix qui.

Les fotos del moble del saló som la família durant molts anys: jo obligada a ser qui no vull i David eternament de perfil, com per entomar millor les sospites que el fan desconfiar de pertànyer-hi. Per als pocs visitants que traspassen el llindar del nostre pis devem semblar fills d'un anticomunista ressentit i d'una egua brava. La realitat no és gaire lluny d'això.

16. A partir de l'assumpte dels gossos, la premsa començà a parlar del criminal com l'Exterminador o com el Majordom, nom aquest darrer que gaudí d'una millor acollida entre el públic: que és com es bateja la legió d'imbècils que segueix amb avidesa i atenció cada detall que es filtra, cada perfil psicològic que es

traça, cada rumor que es difon. I sí: jo vaig ser una bona recluta d'aquesta actualitat sòrdida.

17. Un altre record de la infantesa: David, el meu germà. És al saló de casa; juga amb una escopeta de plàstic que dispara fletxes rematades per una ventosa a figures de plàstic d'animals de caça major: un búfal, un tigre, una girafa, un rinoceront i un elefant. No deu tindre més de sis anys i els va tombant un a un amb una punteria extraordinària, entre els víctors del pare.

18. Han degollat coloms i gats. Bé, una obra macabra en el límit d'allò tolerable. Però gossos? En una de les fotos que no ha publicat la premsa i que un periodista s'ha encarregat de filtrar per Internet s'hi veuen els cossos escapçats de tres cockers spainers, amb les orelles esquitxades de sang i els ulls encara oberts; com si encara vigilaren amb espant el fil esmolat que els ha segat la vida. Als peus de la persona que sosté els caps d'aquests tres cadells s'hi observa una petita muntanya de formes arrodonides d'entre les quals sobresurt el morro allargassat d'un podenc a qui potser no li ha donat temps a ensumar la mort.

La filtració de la instantània té el poder de convocar la ràbia popular. Una ràbia que s'escampa a les velocitats enfebrosides de l'ADSL i la fibra òptica. Una ràbia que irromp en les pantalles dels mòbils, que s'infiltra als monitors de les oficines i dels ordinadors personals. Per un moment el tema, gràcies a l'impacte de la fotografia, aconsegueix el mèrit rònc i fugaç de ser centre de l'actualitat. El debat sobre el maltractament animal suplanta el protagonisme de les avorrides i tendencioses cròniques de l'actualitat parlamentària. Una estranya unanimitat s'instal·la entre els comentaristes que blasmen contra la inoperància policial i la

brutalitat del maltractament animal fins que algú repara que les corregudes de toros no són gaire distintes. Llavors el bàndol taurí trau l'artilleria de la tradició a passejar i els seus tancs blindats de tautologies. Una cosa, diuen, és matar sense cap motiu i d'altra fer-ho per art, per estètica; o siga, sense cap motiu.

La ràbia popular, tanmateix, també es deteriora a un ritme proporcional com ha crescut la polèmica. S'erosiona amb els embats d'altres actualitats menys cruentes i que li impedeix transformar-se en una opinió consolidada i serena més enllà d'un sentiment informe i impotent de llàstima i incomprensió. Finalment és bandejat a pàgines interiors, les mateixes que computen els naufragis de refugiats o els atemptats suïcides a l'Iraq o Síria. Qui és capaç de matar gossos? Llavors recorde els vïctors del meu pare mentre David tombava els animals a còpia dels seus trets infantils i la realitat sucumbeix davant els dubtes: qui és capaç de matar gossos? Qualsevol persona.

19. Un altre record de la infantesa: el meu germà, David. Fi del record.